حوزه بازرگانی داخلی

الف – تنظیم بازار

تنظیم بازار از جمله اهداف و برنامه‌های ذاتی وزارت بازرگانی است که از دو بعد تعادل بین عرضه و تقاضا و مقابله سلبی و کنترلی به مورد اجرا گذاشته می شود که در طول سالهای مختلف به فراخور شرایط حاکم بر اقتصاد کشور هریک از درجه اهمیت خاصی برخوردار بوده اند. راهکار تعادل عرضه و تقاضا در وزارت بازرگانی با انجام اقدامات مختلفی صورت پذیرفته است که اهم آنها عبارتند از :

۱- تغییر رویکرد تنظیم بازار متمرکز با تفویض اختیار به شورای نظارت و کنترل بازار در استان ها و تشویق به جابجایی کالا بین استانها

۲- تشکیل جلسات هفتگی تنظیم بازار با حضور وزیر و معاونین و کارشناسان مربوطه و تحلیل قیمت کالاهای مختلف و تصمیم‌گیری در مورد آنها

۳- گام برداشتن در جهت هدفمند نمودن یارانه ها با تهیه بسته های حمایتی کالائی برای اقشار آسیب پذیر و کارمندان دولت

٤- تقویم توزیع اقلام کالا برگی متناسب با نیاز کشور (مبتنی بر پاسخگویی به تقاضای فصلی)

٥- برنامه‌ریزی تأمین و توزیع سراسری بطوریکه کمبود کالا در هیچ نقطه‌ای احساس نشود و بررسی مشکلات در کمیته‌های استانی و ستاد وزارتخانه

٦- بهبود زیر ساخت های اطلاعاتی برای تغییر رویکرد تنظیم بازار از برخورد با گرانی به پیش بینی و پیشگیری با طرحی نرم افزارهای مختلف از قبیل

- تشکیل پایگاه اطلاعات تنظیم بازار کالا (GMRD)
- سیستم مکانیزه مدیریت اطلاع رسانی کالا (GIMS)
- سیستم مکانیزه مدیریت توزیع سیمان (CDMS)

- سیستم مدیریت توزیع میوه (GDMS)
- ایجاد پرتال ملی بورس کالا و خدمات

۷- مدیریت تبلیغات برای کنترل بازار در ایام خاص (حتی نحوه مصاحبه: مصاحبه از قبل تنظیم، چه کسی، چه زمانی، چه موضوعی)

۸- تشکیل میزهای کالائی و اجرای طرح کشف قیمت و تحلیل روند قیمت‌ها

۹- کنترل ویژه بر کالاهای اساسی از قبیل (برنج ، روغن ، شکر ، گوشت قرمز، مرغ، لبنیات و نهاده‌های دامی)

۱۰- بستر سازی و ضابطه مند کردن بازار کسب و کار و ایجاد شبکه های زنجیره خرده فروشی شرکتهای پخش کالا به منظور هدایت و نظارت بر شبکه های توزیع

۱۱- منطقی کردن تعرفه ها در جهت حمایت از مصرف کننده و تولید کننده و جلوگیری از شکل گیری انحصار و رفع مجوزها

۱۲- نظارت پیشگیرانه با هدف:

- رصد کردن بازار و انعکاس نتایج حاصله به ستاد تنظیم بازار
- پیش بینی بحران ها و ارائه راه کارهای پیشگیرانه

۱۳- بازرسی هدفمند و موثر از طریق

- استفاده از شیوه های جدیدو نوین بازرسی
- هماهنگ نمودن کلیه فرایند ی بازرسی، نظارت و رسیدگی به منظور تاثیرگذاری بیشتر
- برگزاری طرح های نظارتی عمومی و اختصاصی ویژه در ایام خاص(از قبیل نوروز)

۱٤-گسترش نظارت و بازرسی مردمی و استفاده از تشکل های صنفی (مبتنی بر سیاست‌های کلی اصل ٤٤) :

- تسهیل دریافت شکایات مردمی با فعال سازی تلفن ۱۲٤
- استفاده از ظرفیت تشکل های صنفی و فعال سازی مراکز بازرسی اصناف کشور
- گسترش ناظرین افتخاری

این فعالیت‌ها در شرایطی بوده است که با تدوین برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی کشور و روح حاکم بر آن مبتنی بر اقتصاد بازار، سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت کالا و خدمات منحل و در سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان ادغام شده است.

۱۵-گسترش نظارت و بازرسی مردمی با استفاده از نیروهای موقت

۱۶- توزیع کالابرگ بدون کاهش وزن و میزان و ثابت نگه داشتن قیمت در سالهای ۸۴، ۸۵ و ۸۶ (در سال ۸۶ دو کالابرگ روغن و شکر نسبت به سال های قبل اضافه شد.)

۱۷- برنامه‌ریزی و پاسخگویی به تقاضای اضافی با عرضه کالا از طریق برگزاری نمایشگاهها، فروش فوق‌العاده و عرضه از طریق شبکه تعاونی‌ها و فروشگاههای زنجیره‌ای

۱۸- فصلی نمودن بعضی از تعرفه‌های واردات کالا خاصاً میوه به منظور جلوگیری از انحصار که باعث بهبود خرید از کشاورز و افزایش میزان صادرات علی‌رغم مشکل سرمازدگی در سال ۱۳۸۶ گردید.

براساس آمار گمرک ج.ا.ایران در سال ۱۳۸۶، یک میلیارد و هشتصد میلیون دلار صادرات در مقابل دویست و هشتاد میلیون دلار واردات میوه‌های خشک و تر، صورت گرفته است.

ب: بهبود و تقویت نقش اصناف در شبکه بازرگانی کشور

۱- تعامل خوب و منطقی با اتحادیه‌های اصناف و رسیدگی به شکایات و تبادل نظرات با آنها با حضور وزیر در جلسات اصناف در محل اصناف در تمام استان‌ها حداقل برای یکبار در طول این مدت

۲- ایجاد کارگروه رسیدگی به مشکلات اصناف در دولت (با حق اصل ۱۳۸) و حل مشکلات ۵۰ساله از جمله بیمه ، مالیات و ...

۳- تشکیل نمایشگاههای عرضه مستقیم کالا در سراسر کشور در ایام پاییز و شب عید به عنوان نمونه: برپایی نمایشگاه پاییزه ۸۶ با مشارکت کلیه استان‌ها و شهرستان‌های تابعه به تعداد ۲۱۷ نمایشگاه و ۱۳۱۲۹ غرفه در کل کشور و نمایشگاه بهاره ۸۷ با مشارکت کلیه استان‌ها و شهرستان‌ها به تعداد ۲۷۸ نمایشگاه در ۲۱۶۸۸ غرفه برگزار گردید

٤- برگزاری نمایشگاه توانمندی صادراتی اصناف، ایجاد اتحادیه‌های ملی برای توسعه خوشه‌های صادراتی در جهت پر کردن ظرفیت‌های خالی اصناف و توسعه اشتغال

٥- فعال تر کردن شورای اصناف متشکل از ۱٤۰ نفر از منتخبین مجامع امور صنفی کشور

٦- ایجاد رشته های تخصصی در دانشگاه جامع علمی کاربردی خاص اصناف

۷- ایجاد پایگاه اطلاع رسانی اصناف

۸- طرح ملت کارت اصناف با هدف ساماندهی آمار و اطلاعات صنفی و به روز رسانی اطلاعات واحدها و افراد صنفی در پایگاه اطلاع رسانی اصناف و بازرگانان ، شناسایی و نظام دهی توزیع کالاهای یارانه ای ، حذف واحدهای بدون پروانه ، تعریف کد ملی صنفی ، ایجاد پرونده الکترونیکی برای هر واحد صنفی که تا به حال ٦۰۰ هزار کارت اصناف صادر شده است و تا آذر ماه ۱۳۸۷ تکمیل و برای همه اصناف صادر خواهد شد.

۹- ارائه لایحه اصلاح قانون نظام صنفی کشور

ج- ساماندهی فرآیند گندم، آرد و نان

۱- ایجاد رضایتمندی تولید کنندگان کالای کشاورزی بخصوص گندم از طریق تحویل سریع و پرداخت نقدی وجوه گندم خریداری شده در ۱۰۱٤ نقطه خرید بشکل یکپارچه

۲- بدست آوردن یک بانک اطلاعات قوی و قابل پردازش از میزان و کیفیت و زمان تحویل و ... که در توسعه بخش های کشاورزی و بازرگانی نقش بسزایی داشته و خواهد داشت.

۳- جلوگیری از سرگردانی و یاس کشاورزان که مدتها برای تحویل و بخصوص دریافت بهای گندم در انتظار بودند. در سالهای ۸۵ و ۸٦ خرید نقدی گندم از کشاورزان با استفاده از ٤۸۱ شبکه جام از مجموع ۱۰۱٤ مرکز خرید گندم صورت گرفته است و به صورت پیوسته اطلاعات عملیات خرید به تفکیک مراکز خرید و فروشندگان مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد و برای سال ۸۷ نیز در حال اجرا می‌باشد.

در دولت نهم جمعاً به میزان ۲۵/۲ میلیون تن گندم، برنج، شکر سفید و قند به ارزش ۵۸/۲ هزار میلیارد ریال از داخل کشور خریداری شده است که حدود ۹۲/۵ درصد آن مربوط به گندم بوده است. (۲۳/۳ میلیون تن گندم)

٤- افزایش تولید قابل توجه در سال دوم اجرای طرح به نحوی که ضمن حفظ ذخایر استراتژیک کشور امکان صادرات را نیز بوجود آورد

۵- ورود و پشتیبانی بخش خصوصی برای اولین بار در حوزه تجارت غلات و آرد و در حوزه احداث مراکز ذخیره سازی استاندارد غلات

٦- توسعه ظرفیت نگهداری غلات توسط بخش خصوصی بخصوص گندم در سه سال اخیر به میزان سی سال گذشته صورت گرفته است و به همین دلیل به **«نهضت سیلوسازی»** مشهور شده است . عملکرد آماری در این زمینه حاکی از آن است که در ۳ سال اخیر بالغ بر ۱۳۸٤۰۰۰ تن سیلو مورد بهره برداری قرار گرفته است و ۳/۲۷۰ میلیون تن نیز در دست احداث است که از این میزان ظرفیت سیلو ، درحدود ۱/۸۷ میلیون تن از سوی کارخانه های آرد سازی و ۱/٤ میلیون تن نیز در سایر بخش‌ها در حال احداث است.

۷- برقراری استاندارد تولید آرد در کارخانجات با تعیین شاخص و رتبه بندی کیفی آنها برای بهبود آرد تولیدی و ایجاد انگیزه برای سرمایه گذاری جدید و پاسخ گوی نیازهای متنوع بخش صنعت

۸- برای نخستین بار در کشور پس از شناسایی کمبود آهن در ترکیب مواد غذایی و به منظور جبران آن با نصب میکروفیدر در کلیه کارخانجات آردسازی امر غنی سازی آرد بشکل برنامه ریزی شده اجرایی گردید.

۹- برای ارتقاء سطح کیفی و بهداشتی نان بیش از ۱۰ هزار واحد نانوایی با اعطاء تسهیلات ارزان قیمت « بهسازی» گردیده است .

۱۰- برای توسعه و تغییر ساختار تولید نان در کشور که نیاز جاری می‌باشد چه از لحاظ حجم و چه از جهت کیفیت و بهداشت و پاسخگوی حوادث غیر مترقبه با استفاده از تسهیلات ارزان قیمت و با استفاده از حساب ذخیره ارزی بخش خصوصی نسبت به سرمایه گذاری نموده است که تا بحال برای ۲۳۳۳ مجوز احداث صادرشده و ٤۱۷ طرح از وزارت صنایع مجوز دریافت نموده و ۵۰ طرح تولید نان که توان حداقل تولید ۲۰ تن نان در روز را خواهند داشت، به بانک معرفی شده‌اند

۱۱- همزمان با خرید گندم، برنامه‌ریزی حمل و نقل جهت اختلاط و یکسان‌سازی کیفیت آرد در همه استانها مبتنی بر یک برنامه سیستمی انجام می‌گیرد، بطوریکه در ۳ سال اخیر با توجه به عدم واردات گندم و در بحث اختلاط گندم داخلی با گندم خارجی، تلاش شده است با برنامه‌ریزی حمل و نقل مناسب نسبت به اختلاط گندم‌های مرغوب استانها با گندم‌های نامرغوب دیگر استانها این امر، به نحو سنجیده‌ای صورت پذیرد. در ضمن در همین راستا، به منظور ارتقاء کیفی نان‌های تولیدی نیز تدابیری اتخاذ شده است تا استفاده از نمک در تولید نان بطور کامل حذف شود.

۱۲- توزیع آرد خبازی تحت شبکه (هر خباز از طریق کارت خبازی و از طریق شبکه بانکی عمل نموده و همزمان با صدور حواله، برنامه‌ریزی حمل نیز در شبکه صورت می‌گیرد.)

۱۳- ایجاد کنترل سیستماتیک از طریق خرید مکانیزه گندم و توزیع مکانیزه آرد

راهکار ارایه شده به این ترتیب است که براساس سهمیه‌بندی مصرف هر نانوایی، سهم ماهانه به بانک‌ها اعلام می‌شود و در سیستم بانکی قرار می‌گیرد. سپس با مراجعه نانوا به بانک و واریز بهای آرد سهمیه‌ای، نسبت به توزیع آرد در شبکه اقدام می‌شود. لازم به ذکر است قبل از اقدام مذکور، هر حواله توسط پست ارسال می‌شد که موجبات سرگردانی نانوا را فراهم می‌کرد. این در حالی است که در طرح اخیر، با مراجعه یکباره نانوا به بانک و استفاده از کارت سهمیه در بانک‌های عامل (بانک ملت و بانک تجارت) نسبت به خرید آرد سهمیه اقدام می‌شود.

د ـ بازرسی، نظارت و کنترل بازار

با وجود کاهش بازرسین از ۷۰۰۰ نفر به ۸۰۰ نفر به دلیل انحلال سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت‌ها در سال ۱۳۸٤، با عنایت به اینکه حضور موثر در بازار یکی از برنامه‌های اصلی وزارتخانه بوده است، با افزایش بهره وری و سایر برنامه‌های ابتکاری بازرسی‌ها فعال گردید که نتایج آن در ۲ بخش صنفی و غیر صنفی در قالب جداول زیر که مربوط به میزان جرایم تعزیراتی و نیز آمار پرونده های تخلفات و بازرسی های صورت گرفته در سالهای ۸٤ تا ۸٦ می باشد منعکس شده است .

عملکرد بازرسی در سالهای ۸۴، ۸۵ و ۱۳۸۶

تعداد بازرسی‌های سال ۸٤	۱۹٦۸۵۹۹ مورد
تعداد بازرسی های سال ۸۵	۲۱۱۹٤۳۱ مورد
تعداد بازرسی های سال ۸٦	۲٤۵۷۲۰٦ مورد
میزان رشد ۸٤ – ۸٦	٪۲۵
تعداد پرونده‌های سال ۸٤	۱٦٤۷۹۳ فقره
تعداد پرونده های متشکله سال ۸۵	۱۹۲٤۰۲ فقره
تعداد پرونده های متشکله سال ۸٦	۲۱۲۱٦۲ فقره
میزان رشد ۸٤ – ۸٦	٪۲۹
تعداد پرونده‌های رسیدگی شده سال ۸٤	۱۵٤۹۸۷ مورد
تعداد شکایات مردمی واصل شده در سال ۸۵	۱۹۵۸۲٦ مورد
تعداد شکایات مردمی واصل شده در سال ۸٦	۲۱۲۰۷۰ مورد
میزان تغییر	٪ ۳۷

آمار پرونده های ارسالی از وزارت بازرگانی و واحدهای تابعه به سازمان تعزیرات حکومتی

سال ارجاع	وارده	مختومه	میزان محکومیت (ریال)
۱۳۸٤	٦۸٦٦	٦۲٦۱	۱۲۰,٦۰۳,۸۵۳,۹۳۲
۱۳۸۵	۱٦۵۱۵	۱۵٤٦۳	۱٤۸,۹۵۸,٦۸۱,۹۸۹
۱۳۸٦	۲۵۸۱۰	۲۲۷۳۸	۳,۹۵٦,۸٦۱,۹۸۳,۱٤۰
فروردین ۱۳۸۷	۱۹۹٦	۱۰۳٤	٦,۵۵۰,۳۹٤,۵۳۱
جمع کل	۵۱۱۸۷	۳۵۳۹۶	۴,۲۳۲,۹۷۳,۹۱۳,۵۹۲

درصد تغییرات	وارده	مختومه	میزان محکومیت
سال ۸۵ به ۸٤	٪۱٤۰	٪۱٤٦	٪۲۳
سال ۸٦ به ۸۵	٪۵٦	٪٤۷	٪۲۵۵٦

طرح نظارتی ویژه نوروز (۱۳۸۶ – ۱۳۸۷)

تعداد بازرسی های طرح نظارتی سال ۸٦- ۸۵	۳۵٦,۸٦٤ مورد
تعداد بازرسی های طرح نظارتی سال۸۷- ۸٦	٤۷۰,۷۵۳ مورد
میزان رشد	٪۳۱/۹
تعداد پرونده های متشکله طرح نظارتی ۸٦ – ۸۵	۳۵,۰٦۷ فقره
تعداد پرونده های متشکله طرح نظارتی ۸۷ – ۸٦	٤٦,۷۱۹ فقره
میزان رشد	٪۳۳/۲
ارزش ریالی جرایم طرح نظارتی ۸٦ – ۸۵	۲٦,۸۱۱,۷۰٦,۲۹۹ ریال
ارزش ریالی جرایم طرح نظارتی ۸۷ – ۸٦	۲٦٦,٤۹۸,۵۱۳,۹۰۸ ریال
میزان رشد	٪۸۹٤

*لازم به توضیح است کلیه پرونده و بازرسی‌های انجام شده در فرم ها و ... و دارای کد و اطلاعات دقیق می‌باشند که قابل پی‌گیری و پاسخگویی هستند.